Reglement voor de Schuttery op Java.

1838

LEMBAGA KEBUDAJAAN
INDONESIA

VI-36.

30 Hal

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Ik. of dawmaas gelyk gestelde Christe wonende
alle in dezelfde plaatse enz: Volgens bep. van
wetgeving - omtrent alle by het burgerlyk
Huwelyk vereischte akten op hun toepassing
is de tyd te bepalen wanneer het huwelyk
moet tot stand gebracht worden f 20.
Ik teeken gen: Abrahams ingeschr. 21
oktober 1854.

attest bijv. op 8 December overleden
de zoon van deze gem. verklaard te Batavia bestaat
den kinderpapiere te maken.

REGLEMENT

VOOR DE

SCHUTTERIJEN

OP

JAVA.

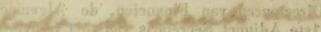

Eerste Hoofdstuk.

Inlijving bij- en vrijstelling van de dienst der schutterij, mitsgaders aanslag in de contributie.

Art. 1. Op alle hoofdplaatsen van residentien op *Java*, zullen schutterijen worden zamengesteld.

Art. 2. Tot de schutterijen zullen behooren:

a. Alle Europeanen of daarmede gelijkstaande personen en derzelver afstammelingen, die hun 16de jaar bereikt hebben en hun 45ste jaar nog niet zijn ingetreden;

b. Alle vrijgegeven Slaven, Maleijers, Mooren, Bengalezen, Boeginezen en derzelver afstammelingen, die hun 16de jaar zijn ingetreden en hun 40ste jaar nog niet hebben bereikt; voor zoo ver daaromtrent niet afzonderlijk is of zal worden beschikt.

Art. 3. Tot de schutterlijke dienst zullen echter niet worden toegelaten:

a. Degenen, tegen welke een regterlijk vonnis is geveld, eerloosheid ten gevolge hebbende; alsmede die, welke tot

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

eene straf verwezen zijnde, waaraan volgens de wet geene onteering kleeft, niettemin wegens eenig misdrijf mogten zijn veroordeeld, hetwelk den gevonnisden als onbevoegd tot de dienst der schutterijen mogt doen beschouwen, en zulks ter beoordeeling van den krijgsraad hierna te noemen, met overeenstemming van den Resident;

b. Degenen, welke uit armen-kassen bedeeld, of in liefdadige gestichten onderhouden worden;

c. Lijf- en huisbedienden; zullende echter hieronder niet verstaan worden, werkboden of zoodanige bedienden, die ter uitoefening van iemands beroep of bedrijf zijn benoodigd.

Art. 4. Van de persoonlijke schutterlijke dienst zullen zijn vrijgesteld:

a. De Vice-President en Raden van Indië, de President van het Hoog Geregtshof, de Procureur Generaal, de Directeur Generaal en Directeuren van Financien, de Algemeene Secretaris en 1ste Adjunct Secretaris van het Gouvernement, en de President der Algemeene Rekenkamer.

b. Die in werkelijke militaire dienst ter zee of te lande zijn.

c. De gepensioneerde militairen, die geene geschiktheid meer bezitten voor de dienst der schutterij, ter beoordeeling van den krijgsraad, op het berigt van den eerst aanwezenden officier van gezondheid.

d. Die den rang van officier in dienst van den Staat, te land of ter zee hebben bekleed en gepensioneerd zijn, zoo lang zij niet in eenen gelijken of hoogeren rang bij de schutterijen kunnen worden aangesteld.

e. Degenen, welke bij eene mindere lengte dan 1, 57 el Nederlandsch (5 voet Rijnlandsch), door den geneesheer te zwak of ongeschikt worden geoordeeld, om het geweer te dragen.

f. *Onvoorwaardelijk:* die met ongeneeslijke ziekten of gebreken zijn behebt, waardoor zij tot den wapenhandel duurzaam buiten staat zijn.

Voorwaardelijk: die met ziekten of gebreken zijn behebt, waardoor zij tijdelijk tot den wapenhandel buiten staat zijn, voor zoo lang deze verhindering mogt voortduren; zullende dezelve echter in de effective sterkte blijven of worden gebragt. Hierbij zal tot leiddraad strekken, het reglement op het visiteren van manschappen, als bijlage achter dit reglement gevoegd.

g. De dienaren van de openbare godsdienst.

h. De artsenijmengers.

i. De Residenten, derzelver Secretarissen, de Adsistent-Re-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

IV

Vice President van de Raden Hooge Regeringhoven / Staatsblad 1846 n.– 40

verkregen dienst ontslag / 1862

n.: 80 Stat.)

PERPUSTAKAAN NASIONAL R.I.
Tanggal : 29 - 06 - 2010
Nomor Induk : 529 /PN-MUSEUM /10
BIB - ID : 0010-33751660
ITEM - ID : 03 0909 1618
Asal : Museum Pusat

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Besluit Raad 28 Mei 1861. op Gijzeling aanbevolen

Staatsbl: 1841 N: 26.

1: 8: a Contributie is ook verschuldigd door personen boven de 44 jaren.
b gepensionneerde Officieren boven 44 jaren uitgezonderd. *
c Contribu. wordt geheven op't vast inkomen hunner emolumenten.

8: * Staatsbl 1845 N: 20. dezelve alleen als zij van hun pensioenen leven

Zie hier: wijziging: contributie bepaling - Uitgezet.
28 Augustus 1850.

* Staatsbl: 1839 N: 25 bevaart tijdens te heffen aanbevolen stukken van 3% niet blijkt zij Ambtenaren: ongehuwde staat, wordt, aangenomen.

Staatsbl: 1841 N: 26 art: 2 Contributie gesteld op 1/2 %.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

sidenten, schouten, onderschouten en verdere politie-bedienden, indien geene bijzondere omstandigheden hunne oprediging bij de schutterij noodzakelijk maken.

k. De [illegible] ploijeerden bij het brandspuitwezen; zullende echter [illegible] voorkeur hiertoe door het plaatselijk bestuur moeten worden [illegible]gekozen, personen, die reeds voor de persoonlijke dienst bij de schutterij zijn vrijgesteld.

l. De [illegible]ers en wakers der recherche bij het departement [illegible]den [illegible]mende en uitgaande regten.

m. Zoodanige personen, wier verblijf op eenen te grooten afstand van de residentie-plaats is verwijderd, mits zij hun dagelijks beroep niet aldaar uitoefenen, ter beoordeeling van den Resident.

n. De oppassers bij de militaire hospitalen, behoudens de verpligting van den Directeur, om bij ontslag van een of meer dezer personen, aan den Resident daarvan kennis te geven.

o Personen, wier verblijf in de plaats slechts kortstondig is, alsmede vreemdelingen, welke hun voornemen niet aan den dag hebben gelegd, zich hier te lande te vestigen, en die alzoo van den krijgsraad een tijdelijk uitstel van *eene* tot ten hoogste *drie* maanden kunnen erlangen, om daarna weder te worden opgeroepen.

Art. 5. Alle Europeanen en derzelver afstammelingen, zoomede de vrijgegeven Slaven, Mooren, Boeginezen, Maleijers en Bengalezen, boven de 16 jaren oud, welke ingevolge § *b* van art. 2, tot de schutterij behooren, zullen, voor zoo ver zij van de persoonlijke dienst, om eene der voormelde redenen zijn vrijgesteld, aan de schutterlijke kas contribueren, met uitzondering van zoodanige personen, wier inkomen of pensioen, voor de Europeanen en derzelver afstammelingen *f* 300 en voor de overige *f* 150 of minder 's jaars bedraagt, alsmede die bij art. 3 en §§ *b*, *k*, *l* en *o* van art. 4 bedoeld, alle welke personen van de betaling der contributie zijn vrijgesteld. De aanslag in de contributie zal door den krijgsraad geschieden; zullende diegenen, welke zich met dien aanslag of met hunne inlijving bezwaard achten, hunne bezwaren daartegen aan den Resident kunnen indienen.

Art. 6. De contributien zullen bedragen:

a. Voor de ambtenaren, gepensioneerden of al zulke personen, welke een bekend vast inkomen genieten, ¾ % van dat inkomen.

b. Voor de ambtelooze ingezetenen, wier inkomen niet kan worden geconstateerd, de sommen bij de onderstaande klas-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

sificatie aangewezen; zullende deze contribuabelen, naar eenen billijken maatstaf, in de eene of andere dier klassen worden gerangschikt:

Voor de	1ste	klasse	*f*	3	's jaars.
» »	2de	»	-	6	»
» »	3de	»	-	12	»
» »	4de	»	»	27	»
» »	5de	»	»	45	»
» »	6de	»	»	65	»
» »	7de	»	»	90	»
» »	8ste	»	»	120	»
» »	9de	»	»	160	»
» »	10de	»	»	210	»

De voorschreven contributie zal telken drie jaren, naar gelang der behoeften van de contributie-kas, op voordragt van den kommandant van het korps, met overleg van den Resident, door den Gouverneur Generaal kunnen verminderd of vermeerderd worden; zullende de contributie steeds vooruit en bij termijnen van drie maanden aan den kwartiermeester of aan dengenen, welke met die functien is belast, moeten voldaan worden. Bij gebreke van dien, zal de invordering geschieden, bij wege van parate executie door den Fiskaal bij den Raad van Justitie.

De verantwoording der contributie en van alle andere ontvangsten en uitgaven, de schutterijen betreffende, zal geschieden aan de Algemeene Rekenkamer.

Art. 7. Ten einde niemand zich aan de betaling dier contributie onttrekke, zullen door het plaatselijk bestuur geene passen worden uitgereikt aan de vertrekkende personen, welke niet zullen kunnen aantoonen, het door hen verschuldigde aan de contributie kas behoorlijk te hebben aangezuiverd, tot en met het einde van het loopend kwartaal, in hetwelk zij vertrekken; zullende de gezagvoerders van schepen en andere vaartuigen, bij iedere uitklaring, gehouden zijn aan te toonen, dat zoo wel zij, als hunne opvarenden, in hunne contributie aan de schutterlijke kas niet ten achteren zijn.

Art. 8. Zij die tot de persoonlijke dienst verpligt zijn, en echter om gewigtige redenen wenschen vrijgesteld te worden, kunnen daartoe verzoek doen aan den Resident, die alsdan, na het advies van den krijgsraad te hebben ingewonnen, zal beoordeelen of er termen zijn, om daartoe, door de gewone tusschenkomst, eene voordragt aan den Gouverneur Generaal te doen; zullende zij, ingeval van bekomen vrijstelling,

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Staatsb. 1844 N:o 41, om Belöning ingeräknen medd ½ % mundering

appraisem. Klasser					
1ste	1	Gjaars	400.		33.3
2:dra	1		600.		66.6
3:dje	3		1800.	1	33.3
4:de	10		3600.	3	00.
5:te	30		6000.	5	00.
6:te	13	33	8666.	7	22.1
7:de	60		12,000.	10	00.
8:de	80		16000.	13	33.3
9:de	166	66	21,333.	17	77.1
10:de	140		28,000.	23	33.3

Till widstående förminskas dan 3 maunds Gjaerde, [illegible]

Till [illegible] gemensamt [illegible] gemensamt [illegible]

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Besluit 13 april 1843 N: 3. Inlijving over de Rijgraad bepaalt zich
Ste. tot Inlijving bij het Korps, behoorende de inrolling bij eenige
Kompe. of overplaatsing, tot de attributen Mindere kommandant.

Rijgerechtigen worden niet ingelijfd maar behoort
die overgeschreven. zie Reglement S.M.C. Bij.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

eene verhoogde contributie betalen, gelijkstaande aan de helft (50 %) van de contributie, welke zij anders, naar gelang van hun jaarlijksch inkomen of pensioen, zouden moeten voldoen.

Art. 9. De inlijving bij de schutterlijke dienst en de beoordeeling der vrijstelling (met uitzondering nogtans van die bij het vorig artikel bedoeld), zal geschieden door den hiernа te noemen krijgsraad, geassisteerd door de officieren van gezondheid van het korps, die ingeval van reclames om vrijstelling, uithoofde van ziekte of ligchaams gebreken, de visitatie onder presentatie van eede zullen bewerkstelligen.

Zoo de belanghebbenden zulks verlangen, zal de visitatie ook kunnen geschieden door een militair of civiel geneesheer, naar hunne keuze, mits in tegenwoordigheid van een der officieren van gezondheid van het korps.

Art. 10. Ten einde de voorschreven inlijving naar behooren te kunnen volbrengen, zal door den Resident maandelijks aan den kommandant der schutterij worden ingezonden, eene opgaaf der personen, die zich gedurende de afgeloopen maand in de hoofdplaats der residentie met der woon hebben gevestigd of aldaar zijn aangekomen, met vermelding waar of bij wien zij zich ophouden.

Art. 11. Zij die, zonder wettige redenen van verschooning ingebragt te hebben, bij de eerste oproeping tot de schutterlijke dienst, afwezend blijven, zullen verbeuren eene boete van *twee* tot *tien* gulden; ten tweeden male door een briefje van den secretaris van den krijgsraad opgeroepen zijnde en weder niet verschijnende, eene boete van *vier* tot *twintig* gulden, waarna dezelve door een detachement afgehaald en voor den krijgsraad gebragt zullen worden, en, behalve de boeten, ook nog de kosten van deze afhaling op hen zullen worden verhaald; terwijl het aan den krijgsraad in zoodanig geval zal zijn vrijgelaten, om, des noodig oordeelende, de wederspannigen, door tusschenkomst van den Resident, aan den Gouverneur Generaal bekend te maken, die alsdan zal beslissen, in hoever de zoodanigen uit deze bezittingen verwijderd of wel van hunne ambten en bedieningen ontzet behooren te worden.

Tweede Hoofdstuk.

Formatie, wapening, kleeding, toelugen en administratie.

Art. 12. De schutterijen staan onder het gezag van de respective Residenten.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Art. 13. De schutterijen te *Batavia*, *Samarang* en *Soerabaïja*, zullen respectivelijk tot één bataillon worden vereenigd; zullende de vrijgegeven Slaven, Maleijers, Mooren, Bengalezen en Boeginezen, voor zoo ver hieromtrent niet anders is of wordt beschikt, één ligchaam met de schutterij uitmaken; onder bepaling nogtans, dat, in die plaatsen waar zij eene afzonderlijke kompagnie met officieren hunner natie kunnen daarstellen, zij de laatste kompagnie van het bataillon zullen formeren.

De thans bestaande kavallerie bij de schutterij te *Batavia*, en artillerie te *Samarang* en *Soerabaija* zullen in wezen blijven.

Art. 14. De in het vorig artikel vermelde bataillons zullen uit zoo veel kompagnien worden zamengesteld, als het aantal leden zal gedoogen, met in achtneming dat bij iedere kompagnie het aantal van 125 schutters niet worde te bovengegaan; zullende in allen geval de bataillons uit niet minder dan 4 kompagnien infanterie bestaan.

Art. 15. Indien zich in eene residentie niet meer dan 170 man bevinden, die in de termen vallen van bij de schutterij te worden ingelijfd, zal van dezelve maar eene kompagnie worden zamengesteld, waarbij de vrijgegeven slaven, enz. de laatste escouades zullen formeren; zoo er echter meerdere manschappen zijn, zullen er twee kompagnien en zoo voortgaande worden geformeerd, waarover de oudste kapitein van eene der kompagnien het bevel zal voeren.

Art. 16. De formatie zal wezen als volgt:

Staf van een Bataillon.

1 Luitenant kolonel of majoor kommandant.
1 Eerste of tweede luitenant adjudant.
1 Eerste of tweede luitenant kwartiersmeester, tevens officier van kleeding en wapening.
1 Eerste of tweede luitenant auditeur.
1 Eerste of tweede luitenant secretaris van den krijgsraad.
1 Chirurgijn majoor.
1 Officier van gezondheid der 2de klasse.
1 Adjudant onder-officier.
1 Vaandeldrager (met den rang van adjudant onder-officier).
1 Tamboer majoor.

Staf van eene Kompagnie Infanterie of Artillerie.

1 Kapitein.
1 Eerste luitenant.
2 Tweede luitenants.
1 Sergeant majoor.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

de kompagnien artillerie te Samarang & Soerabaija ingez. — Ltbl.
Staatsb. 1846 n:o 9.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

4 Sergeanten.
1 Fourier.
8 Korporaals.
2 Tamboers.

Staf van de Kompagnie Kavallerie.

1 Ritmeester.
1 Eerste luitenant.
2 Tweede luitenants.
1 Opperwachtmeester.
4 Wachtmeesters.
1 Fourier.
8 Brigadiers, en
2 Trompetters.

Art. 17. De officieren worden door den Gouverneur Generaal benoemd en ontslagen, op voordragt van den kommandant der schutterij, met overleg en door tusschenkomst van den resident, terwijl de kommanderende officieren zelve door de residenten worden voorgedragen. De kommissie of acte van aanstelling, zal kosteloos aan den benoemde worden uitgereikt.

Art. 18. De kommandant van de schutterij zal in handen van den resident, en de overige officieren zullen in handen van den kommandant, voor het front van het onder de wapenen staande korps, afleggen den navolgenden eed:

»Ik zweer (ik beloof) dat ik gehouw en getrouw zal zijn »aan den Koning der Nederlanden, en aan den Gouver»neur Generaal van Nederlandsch Indië, Hoogstdeszelfs »vertegenwoordiger; dat ik mij stiptelijk zal gedragen »naar de wettelijke bepalingen voor de schutterij uitge»vaardigd of nader te maken; dat ik zal eerbiedigen en »stiptelijk nakomen, de bevelen der bevoegde autoriteit, »alsmede van al diegenen, welke in de dienst boven mij »gesteld zijn, en dat ik mij, in alle opzigten, als een man »van eer en braaf officier zal gedragen.

»*Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig.*"

Art. 19. De onder-officieren en korporaals worden, op voordragt der kommandanten van de kompagnien, door de kommandanten der schutterij benoemd.

Art. 20. De tamboers worden door de kompagnies kommandanten aangesteld, onder goedkeuring van den bataillons kommandant.

Art. 21. Op den 1sten Januarij en 1sten Julij van ieder

PERPUSTAKAAN NASIONAL

jaar zullen door de kommandanten der schutterij, sterkte-en wapening staten van hunne onderhebbende korpsen, door tusschenkomst van de residenten, worden gezonden aan den inspecteur der schutterijen.

Art. 22. De kleeding der schutterij zal zijn als volgt:

Voor de Infanterie en Artillerie.

Donkerblaauw lakensche of linnen rok van het bij de schutterij bestaande model, met donkerblaauwe voering; de opslagen en spiegels van dezelfde stoffagie als de rok, doch met roode biesjes; de kraag schuins opengesneden, mede van dezelfde stoffagie en roode biesjes, ter wederzijde aan de opening bezet met eene pattelette van rood laken, volgens door den Gouverneur Generaal te bepalen model; donker blaauw lakensche of linnen schouder-lappen met roode biesjes, eene rij van negen gladde geele knoopen (de knoopen der artillerie als die van het leger), zwarte das, witte pantalon over de laarzen, korte laarzen of slobkousen.

Een schakot van zwart verlakt leder en kokarde, volgens het model bij het leger, met geslagen koperen kroon en gekrulde W voor de infanterie, en twee gekruiste kanonnen voor de artillerie; een ronde pompon van witte gepluisde wol of katoen-garen voor de infanterie, en rood voor de artillerie. Voor de officieren vergulde versierselen, de pompon en kokarde van zijde, de pattelette van rood laken even als de schutters. Voor de hoofd-officieren en adjudanten staande witte pluimen ter hoogte van 8 duim.

De zwaluwnesten der tamboers zullen gelijk zijn aan die van het leger, doch het blad derzelve van rood laken.

Bij de gewone exercitien zullen, door de onderofficieren en manschappen, witte linnen vesten met mouwen, met kleine geele knoopen en kwartiermutsen naar het model bij het leger, worden gedragen, doch de band der kwartiermutsen van donkerblaauw laken, tusschen muts en band met een rood biesje, terwijl bij die gelegenheid de officieren zullen verschijnen met kwartiermutsen van hetzelfde model en dezelfde stof, en blaauwe laken kapotten van het model bij het leger, met roode patteletten.

Voor de kavallerie.

Donker blaauw lakensche dolman, met geele trenzen en drie rijen geele knoopen, roode sjerp, witte rijbroek, zwarte schakot met geele vangsnoer en zwarte pluim; zwart lederen sabelkoppel, lepelzadel, toom, borst en staartriem van zwart leder, donker blaauwe schabrak met geel galon.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Wrandat Fiscaal te Berlinit dan 10 April 1843 N: 30 i Mangewerp

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Besluit 10 April 1842 No. 30 (Separat Advt.)

a. Depraved moeten zijn Van Vaderlandsch Indisch ras (geen Mesties bestaande).
b. zij moeten zijn van 4 voet tot 4 v.t 2½ duim.
c. zij moeten hebben volle dienst van manen.
d. zij niet boven 30 jaren weezen.
e. zij niet magte mahgerijs dan bij: terwijl ontrent het magtsmiddel de toestand van het land in aanmerking komt.
f. zij als gewoon lijfpaarden gerecruteerd moeten zijn.
g. de paarden worden met bedekking door eene Commissie, onder de directie van den Kommandant, welke Commissie bestaat uit den Officier, belast met het beheer der Bedekking, den Officier van gezondheid, en den Officier, belast met het beheer der Remonte, zij hebben moeten genegenheid en in eene Centrale gebragt.
h. de Kommissie zal bestaan uit den Officier, belast met het beheer der Remonte, den Officier van gezondheid, en den Officier, belast met het beheer der Remonte, onder het voorzitterschap van den Kommandant, welke laatste Presidt der Kommissie is.
i. geene paarden mogen worden gebruikt van goed gekende en quade kwaliteit gebragt, terwijl in geval [illegible] een paard, een spreeuw mogelijk een ander tot kenning en opentholte brenging zal moeten worden aangebragt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

De officieren dragen de distinctieve teekenen der rangen voor de officieren bij de hussaren in *Nederland* in gebruik, zijnde (in plaats van epauletten) schoudersnoeren, aan welke over den dolman, op den linkerschouder worden vastgemaakt, voor een majoor drie gouden kwasten, voor een ritmeester twee gouden kwasten, en voor een 1sten en een 2den luitenant ook twee gouden kwasten, doch van torsades, terwijl die van de ritmeesters en hoofd-officieren van bouillons zijn.

De officieren van gezondheid zullen gekleed zijn als bij het leger.

De wapening voor de infanterie en artillerie zal gelijk zijn aan die van het leger, ook die der kavallerie, met uitzondering der lans en karabijn.

Art. 23. De wapening en het ledergoed daartoe behoorende, zullen van 's lands wege verstrekt en ook gesuppleerd worden; zullende de verstrekking en verantwoording dier objecten geschieden op den voet en de wijze, als voorgeschreven is bij resolutie van den 5den Maart 1831 (Staatsblad no. 21).

Art. 24. Elk lid der schutterij zal verpligt zijn zich de bepaalde kleedingstukken volgens model aanteschaffen. De kavalleristen zijn bovendien verpligt een goed afgerigt paard te houden, en zich van het benoodigd zadeltuig te voorzien.

Art. 25. De infanteristen en artilleristen, die buiten staat mogten zijn, de kosten voor de bepaalde uniform goedtemaken, hetwelk ter beoordeeling zal staan van den krijgsraad, zullen, op hun daartoe te doen verzoek, uit de contributie kas worden gekleed. Zij zullen nogtans, door certificaten van wijkmeesters en geburen, van hun onvermogen moeten doen blijken.

Art. 26. Uit de contributie kas zullen worden gevonden, de onkosten voor de kleeding van den tamboer-majoor en de tamboers.

Art. 27. De kompagnies kommandanten zijn verantwoordelijk, voor de aan hunne kompagnien verstrekte wapening, ledergoed en kleedingstukken, en voorts voor alle zoodanige goederen, als ten behoeve van hunne kompagnien zijn of zullen worden verstrekt; zullende telken drie maanden eene verantwoording daarvan aan den kwartiermeester moeten worden ingezonden. Deze laatste zal zijne verantwoording houden, overeenkomstig de daarvoor bestaande of nog te maken voorschriften, en zal verantwoordelijk zijn aan den Raad van Administratie.

Art. 28. De munitien voor de exercitien en verdere dienst vereischt wordende, zullen op aanvrage van den kommandant van het korps, door het militair departement van 's lands wege

PERPUSTAKAAN NASIONAL

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

stand en gevaar, en voor zoo verre de gewone middelen niet toereikende zijn, die medewerking zich ook *buiten* dezelve zal kunnen uitstrekken. In het laatste geval, als ook wanneer de plaats, waartoe de schutterij behoort, in staat van oorlog of beleg is gesteld, zal de schutterij vooraf *mobiel* moeten worden verklaard door den Gouverneur Generaal.

Art. 33. De schutterij welke, ingevolge het voorgaand artikel, mobiel wordt verklaard, zal op denzelfden voet behandeld worden als het leger, en onder dezelfde verpligtingen staan. Dezelve zal op gelijke wijze als het leger verpleegd en bezoldigd worden, en zullen al de inrigtingen, welke ten behoeve van dat leger bestaan, alsdan ook op de schutterij van toepassing zijn, welke mitsdien op eene gelijke verzorging en belooning ten volle aanspraak zal hebben.

Art. 34. Bij gelegenheid van brand en wanneer er alarm wordt geslagen, begeeft de schutterij zich dadelijk en zonder verdere requisitie, in volle wapening, naar de bestemde alarm- of loopplaatsen, en handelt alsdan ingevolge de voor dergelijke gevallen bepaalde, of door den kommandant, na overleg met het hoofd van het plaatselijk bestuur, nader te geven voorschriften, daarbij in het oog houdende, dat een naauw verband tusschen de schutterij en hetzelve bestuur altijd moet bestaan, en dat mitsdien, wanneer de plaatselijke autoriteit de hulp der schutterij bij andere gelegenheden mogt inroepen, dezelve dadelijk door den kommandant behoort te worden verleend.

Deze hulp zal echter door het plaatselijk bestuur niet gevraagd worden, zoo lang het uit deszelfs eigen middelen in de handhaving der inwendige rust en orde kan voorzien, dan wel de hulp van het garnizoen daartoe voldoende kan worden aangewend.

Wanneer de schutterij, bij dergelijke gelegenheden, gelijktijdig met de troepen van het garnizoen onder de wapenen komt, wordt dezelve ter dispositie gesteld van de militaire autoriteit, die in overleg handelt met het plaatselijk bestuur.

Art. 35. De schutterij zal in de waarneming van de gewone dagelijksche dienst, met het militair garnizoen niets gemeens hebben. Het bezetten van posten of wachten zal nogtans van de schutterij gevorderd worden, ingeval de troepen van het garnizoen daarvoor niet toereikende mogten wezen. Het in dienst zijnde gedeelte staat alsdan onder de bevelen van den militairen kommandant.

Art. 36. De last daartoe wordt gegeven door de Residenten, op requisitie der hoogst aanwezige militaire autoriteit, doch niet zonder hooge noodzakelijkheid, en op deszelfs verant-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

woordelijkheid; zullende dezelve schriftelijk behooren te worden gedaan, onder gehoudenis voor den Resident, om daaraan te voldoen en daarvan onmiddelijk rapport intezenden aan den Gouverneur Generaal.

Wanneer de Gouverneur Generaal zich in de standplaats der schutterij tegenwoordig bevindt, zal de Resident, alvorens den last te geven, Deszelfs bevelen vragen. De schutterij zal alsdan zoodanige wachten bezetten, als welke door de militaire kommandanten aan de kommandanten der schutterij worden opgegeven, daarbij in het oog houdende, dat de schutterij bij voorkeur tot het bezetten der eerewachten moet worden gebezigd, en dat zoo veel doenlijk vermijd worde, om de schutterij en de troepen van het garnizoen eene en dezelfde post te doen betrekken.

Art. 37. De diensten, welke de schutters in gewone tijden verrigten, zullen zonder betaling geschieden, met uitzondering van alle onbeambte leden der schutterij, die dezelve verlangen, aan welke bij het betrekken der wachten of andere garnizoens dienst, wanneer zij deze diensten voor hen zelven, en niet bij plaats-vervanging verrigten, aan soldij voor iedere 24 uren, van wege den Lande zal worden betaald:

Aan een onderofficier . . . . . *f* 1: 50.
» » korporaal . . . . . - 1: 00.
» » tamboer en schutter . . . - 0: 75.

en zullen in zoodanig geval, de door de kompagnies kommandanten geviseerde betalings-rollen der bedoelde onbeambte personen hunner kompagnien, door den kwartiermeester worden uitbetaald, bij wijze van voorschot, ten einde nader uit 's lands kas te worden terug ontvangen; zullende de uitreiking van dit wachtgeld echter aan den belanghebbende, steeds moeten geschieden op den dag, waarop hij van de wacht wordt afgelost. Aan de vrijgegeven Slaven, Mooren, Bengalezen, enz. van die rangen, zal de helft dezer bepaalde gelden worden te goed gedaan.

De betaling dezer wachtgelden, door de militaire administratie, zal geschieden op daartoe vervaardigde en door den Raad van Administratie geteekende betalings-rollen, geverifieerd door de militaire autoriteit, welke het betrekken der wachten zal hebben bevolen.

Art. 38. De schutterij tegelijk met het garnizoen onder de wapenen komende, zal altijd den regtervleugel bezetten.

Art. 39. De kommandant der schutterij zal aan den plaatselijken kommandant kennis geven van alle verzamelingen van gewapende manschappen, zoo tot exercitien als anderzins, ten

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ware dat dezelve op gezette dagen of uren plaats hebben, als wanneer het voldoende zal zijn, zulks bij den aanvang eens vooral te zijner kennis te brengen; zullende nogtans telkens, wanneer met losse patronen gevuurd en schijf geschoten wordt, daarvan berigt moeten worden gedaan. Het parool en contresigne zal door den plaatselijken kommandant alleen aan den kommandant der schutterij worden gezonden, wanneer deze garnizoens dienst verrigt.

Art. 40. De officieren der schutterij en van het leger zullen elkander in hunne respective rangen erkennen, en de gewone eerbewijzingen doen geven; zullende eerstgemelde, zoodra zij militaire diensten verrigten, al dat geene moeten opvolgen, hetwelk aan officieren der landmagt bij dergelijke gelegenheden is opgelegd.

Art. 41. De wachthebbende officieren, onder-officieren en schutters, zullen zich. in alle opzigten, op hunne wachten en posten overeenkomstig de garnizoens-dienst voor de landmagt bepaald, gedragen; de kommandanten der wachten zijn daarvoor verantwoordelijk.

Art. 42. De schutters tot de wachten gekommandeerd, zullen steeds één kwartier uur, vóór den bepaalden tijd, op de paradeplaats moeten aanwezend zijn, ten einde door den adjudant geinspecteerd te worden.

Art. 43. Bij het doen der wachten in gewone tijden, zal men zich door eenen anderen schutter kunnen doen vervangen, mits in zoodanig geval dadelijk aan den sergeant majoor der kompagnie betalende één gulden, ten voordeele der contributie kas.

Art. 44. De schutterij is tot eene geregelde wapen-oefening verpligt; dezelve zal van primo April tot ultimo September, tweemaal 's maands plaats hebben, terwijl bovendien eenmaal in de maand exercitie aux cordeaux en eenmaal theorie voor de officieren zal worden gehouden.

De dagen voor deze oefeningen zullen, op voordragt van de kommandanten der schutterijen, worden bepaald door de residenten.

In de maanden gedurende welke niet geëxerceerd wordt, zullen de officieren en onder-officieren één of tweemaal 's maands in het theoretische onderwijs bekomen.

Art. 45. De exercitien zullen geschieden naar aanleiding der reglementen, daarvoor bij het staande leger in gebruik. Ook zullen, naar gelang der voorhanden munitien, de schutterijen in het vuren met losse patronen en het schieten naar de schijf een of tweemaal in het jaar worden geoefend.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Indien de noodzakelijkheid vordert, om in sommige residentien afzonderlijke instructeurs aantenemen, zal aan dezen, zoo lang de officieren en onder-officieren der schutterij de vereischte bekwaamheden missen, en dus de instructie niet kunnen overnemen, in overeenstemming met den resident, eene redelijke belooning uit de contributie kas worden gegeven.

Vierde Hoofdstuk.

Krijgstucht, Boeten en Straffen.

Art. 46. De bepalingen ten aanzien der schutterlijke krijgstucht, zijn in het algemeen toepasselijk in de gevallen, wanneer de leden der schutterij onder de wapenen of in dienst zijn, en voorts in alle zoodanige gevallen, welke eigenaardiglijk de schutterlijke dienst betreffen; wordende hierbij uitdrukkelijk bepaald, dat, bijaldien aan een lid der schutterij, in deszelfs uniform gekleed, door een ander lid der schutterij, onverschillig of deze al dan niet in uniform gekleed is, eenige beleediging van welken aard ook, wordt aangedaan, de zaak zal worden beslist volgens de bepalingen in dit reglement vastgesteld, hetzij de daad *in* of *buiten* de dienst is begaan, behalve in dit geval, treedt, na het eindigen van de dienst, elk lid weder in den algemeenen kring der burgers terug.

Art. 47. De leden der schutterij, van welken rang ook, zullen in alles wat de dienst betreft, hunne meerderen gehoorzamen, en zich overeenkomstig de bij dit reglement gemaakte bepalingen moeten gedragen.

Art. 48. Als overtreders der schutterlijke krijgstucht, of om eenige andere redenen strafbaar, worden beschouwd:

a. die zich gedurende de dienst, of ter gelegenheid van dienstzaken, met daden tegen zijne meerderen verzet, of op eenige andere wijze bedreigt, laakt, of scheldt, of onheuschelijk behandeld.

b. die opzettelijk verzuimt of nalaat de dienst, hem door zijne meerderen bevolen, waartenemen, of de orders hem gegeven, natekomen.

c. die zich met voorbijgang der hierarchie, aan den chef van het korps of hoogere autoriteiten wendt, met bezwaren, verzoeken om vrijstelling als anderzins.

d. die het hem opgelegd huisarrest violeert.

e. die bij exercitien of op de wacht, of waar het ook zij, onder de wapenen of in uniform gekleed, zich aan dronkenschap schuldig maakt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

f. die bij de exercitie niet verschijnt, te laat komt, of zich, zonder behoorlijke permissie van dezelve verwijdert.

g. die, op de wacht gekommandeerd zijnde, te laat komt, of in het geheel niet verschijnt.

h. die, bij het ontstaan van brand of het slaan van alarm, niet ten behoorlijken tijde zich op de alarm plaats bevindt.

i. die zich op de wacht schuldig maakt aan pligtverzuim of aan handelingen, strijdig met hetgeen bij het reglement op de garnizoens-dienst is bepaald.

j. die eenen hem toevertrouwden post, of wel een aan zijn zorg toevertrouwd detachement verlaat.

k. die zich, in gewone tijden, voor langer dan 24 uren buiten zijn gewoon verblijf begeeft, zonder daarvan schriftelijk en ten minste 12 uren te voren, kennis te hebben gegeven, te weten: de onder-officieren van de staven der bataillons aan de luitenants-adjudanten, de luitenants, onder-officieren en manschappen der kompagnien aan de kompagnies kommandanten, deze laatste en de officieren van de staven der bataillons aan de bataillons kommandanten; zullende deze laatste kennis van hunne verwijdering moeten geven aan den resident.

Buitengewoon of billijke omstandigheden maken hierbij eene uitzondering, terwijl hieronder mede niet begrepen zijn, zoodanige ambtenaren die zich, uit den aard hunner betrekkingen of krachtens bevelen van het Gouvernement, hetzij voor eenigen tijd, hetzij bij tusschenpozingen, van hunne woonplaatsen moeten verwijderen.

l. die bevonden wordt, onder voorwendsel van zoodanige afwezendheid, en zonder eenig bewijs van noodzakelijkheid daarvoor te kunnen bijbrengen, exercitien, inspectien, wachten enz., te hebben ontdoken.

m. eenig onder-officier of schutter die van woonplaats verandert, zonder daarvan aan den kompagnies kommandant kennis te hebben gegeven.

n. die zijne wapenen niet goed in orde houdt, of dezelve, alsmede zijne kleedingstukken, van den lande verkregen, door zijne schuld, hetzij geheel, hetzij ten deele, bederft of vernielt, dan wel verliest.

Onverminderd de daarvoor opteleggen straf, zal de waarde, volgens taxatie van den raad van administratie, door hem worden vergoed; zullende echter eenig defect bij exercitien of in dienst, buiten des schutters schuld ontstaan, ten koste der contributie kas worden hersteld.

Art. 49. De straffen zullen zijn de volgende:

PERPUSTAKAAN NASIONAL

a. geld boeten, welke niet te boven gaan de som van *f* 30.

b. huisarrest ten langste voor *acht* dagen.

c. provoostarrest ten langste voor *vier* dagen, en ten koste van den gecondemneerde, welk arrest echter nimmer met eenige ligchamelijke sluiting of andere verzwarende omstandigheden zal mogen vergezeld gaan.

d. degradatie tot eenen minderen rang.

e. cassatie uit de dienst. Bij het appliceren van deze vijfde of laatste straf, zal het vonnis, met de daartoe behoorende processtukken, den Resident en vervolgens den Gouverneur Generaal worden aangeboden, waarbij de krijgsraad, naar omstandigheden en bevind van zaken, eene voordragt zal kunnen doen, om den gecasseerde vervallen te verklaren van alle 's lands of stedelijke posten of andere beneficien, dan wel hem uit de residentie, ja, des noods, uit deze bezittingen te verwijderen.

Diegenen, welke eenvoudig, zonder meer, uit de dienst worden weggezonden, zullen tevens onder goedkeuring van den resident, verwezen worden in eene boete, welke, bij wijze van contributie, over hunnen nog overigen dienst-tijd zal worden omgeslagen, en waarvan het jaarlijksch bedrag niet minder dan *f* 50, en niet meerder dan *f* 150, zal kunnen beloopen.

Art. 50. Alle verzuim of nalatigheid in de dienst, het niet opvolgen van bevelen en alle andere overtredingen bij dit reglement als strafbaar beschouwd, bij herhaling plaats vindende, zullen naar gelang van omstandigheden, met zwaarder straffen, dan de reeds opgelegde voor dezelfde overtreding, kunnen worden geboet, met dien verstande, dat het maximum dezer hoogere straffen, de in het vorige artikel bepaalde straffen niet mogen te boven gaan, en behoudens de vrijlating aan den krijgsraad, om in beide gevallen de arresten van onder-officieren en officieren nog te kunnen verhoogen.

Art. 51. De schutterij zich onder de wapenen of in dienst bevindende, kan het eenvoudig arrest door iederen hoogeren aan zijnen minderen worden opgelegd, maar de oplegging der straf, welke daarvan het gevolg kan zijn, zal alleen staan aan zoodanigen, als bij de onderscheidene artikelen van het reglement zijn bepaald.

Art. 52. Van het opgelegd eenvoudig arrest zal dadelijk kennis moeten worden gegeven, door de gewone trapsgewijze opvolging, hetzij aan den kompagnies kommandant, hetzij aan den kommandant van het korps, naarmate der overtre-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Staatsblad 1844 N:26. Bepaalt de tabel bij [redacted] opgelegd, het [redacted] tellen hetzelfde, indien bij niet binnen [redacted] [redacted] [redacted]

ding, welke alsdan bepalen zullen, wat in den geest van het reglement zal behooren te worden gedaan.

Art. 53. De straf van geldboete, mits niet meer dan *f* 5 beloopende, kan aan de onder-officieren en manschappen worden opgelegd door de kompagnies kommandanten, onder approbatie van den kommandant der schutterij, door wien, in gelijkervoege, aan officieren eene boete van *f* 10, alsmede aan dezelve en aan de onder-officieren en manschappen, de hiervoor bepaalde straf van huis-arrest kan worden opgelegd, zonder dat in beide gevallen de krijgsraad daarvan ter eersten instantie zal behoeven kennis te nemen, behoudens nogtans het regt aan de gestraften en beboetten, om, indien zij zich bezwaard achten, hunne klagten te brengen voor den krijgsraad, tot welk einde zij zich bij den auditeur zullen aanmelden, die hen daarvan een bewijs zal verleenen, en die vervolgens de zaak bij de eerste zitting van den krijgsraad voorbrengt, welke alsdan definitief daaromtrent zal beslissen; zullende diegenen welke hiervan binnen *acht* dagen geen gebruik hebben gemaakt en de boeten aan den kwartiermeester niet hebben voldaan, door dezen aan den krijgsraad als nalatigen worden kenbaar gemaakt, die alsdan, bij de eerstvolgende zitting, zonder form van proces en zonder nader verhoor van den beklaagde, de hem opgelegde straf of boeten, in provoost-arrest, overeenkomstig en op gelijke wijze als bij art. 58 is bepaald, zal veranderen, en alsdan gelijktijdig zal bepalen, het bedragen der kosten, door den nalatigen daarenboven te voldoen.

De overige straffen behooren uitsluitend tot de competentie van den krijgsraad.

Art. 54. Alle verzuim van pligt en gedragingen tegen de subordinatie of krijgstucht, niet in het vorig artikel omschreven, gelijk ook alle verdere pligtverzuim en wangedrag, door leden der schutterij bedreven, welke niet bijzonder in dit reglement zijn uitgedrukt, worden door de kompagnies-, de korps kommandanten of den krijgsraad zoodanig gecorrigeerd en gestraft, als dezelve naar exigentie van zaken, en in goede justitie zullen oordeelen te behooren, altijd echter in het oog houdende, het maximum van straffen hiervoren bepaald.

Art. 55. Alle fouten door de leden der schutterij begaan wordende, welke alleen aan onachtzaamheid of slordigheid zijn toeteschrijven, alsmede kleine of geringe vergrijpen tegen de orde en ondergeschiktheid, zullen door de kommandanten zelve, met oplegging eener boete gestraft kunnen

PERPUSTAKAAN NASIONAL

worden, welke voor de officieren de som van *f* 6 en voor de onder-officieren en verdere manschappen der schutterij, die van *f* 3 niet zal mogen te bovengaan.

Art. 56. Wanneer de vergrijpen tegen de krijgstucht, met zoodanige verzwarende omstandigheden gepaard gaan, welke bij de lijfstraffelijke wetten, onder de misdaden worden gerekend, zullen de beschuldigden aan den gewonen regter worden overgegeven.

Art. 57. Aan den gewonen regter zal ook dadelijk moeten worden overgeleverd, elk lid der schutterij, die zich in arrest bevindt en door denzelven wordt opgeeischt, onverkort het regt van den krijgsraad, die, vermeenende dat de behandeling der zaak tot deszelfs bevoegdheid behoort, zich aan het Hoog Geregtshof zal kunnen wenden, met verzoek in deze te beslissen.

Art. 58. Bij onvermogen of onwilligheid van dadelijke betaling, zullen de geldboeten in provoost-arrest moeten worden veranderd, te rekenen voor elke *drie* gulden en minder, *één* dag voor schutters, en voor de onder-officieren en officieren voor elke *zes* gulden en minder, *één* dag; met dien verstande echter, dat voor de beide laatstgenoemden, in zoodanig geval, het provoost-arrest nimmer minder dan *twee* dagen kan zijn.

Art. 59. Bij de dispositie waarbij de opgelegde boete in provoost-arrest wordt veranderd, zullen tevens de kosten worden bepaald, en dezelve almede naar den bovenvermelden maatstaf, ingeval van onwilligheid of onvermogen tot betaling, worden veranderd in provoost-arrest; zullende in dat geval die kosten uit de contributie-kas betaald worden.

Art. 60. Van alle geldboeten zal door den bode *een vierde* gedeelte genoten worden, terwijl het overige gedeelte in de contributie kas zal worden gestort.

Art. 61. Die zijne wapenrusting, of de van het korps verkregen kleedingstukken, geheel of gedeeltelijk verzet of vervreemd, zal deswege, onverminderd zijne verpligting tot vergoeding van een en ander, voor den dagelijkschen regter teregtgesteld worden, even als de zoodanigen, die voorschreven goederen, willens en wetens in pand of beleening hebben aangenomen of gekocht, en welke daarvoor gestraft zullen worden als de opkoopers en heelers van militaire goederen.

Art. 62. De kompagnies kommandanten die bevonden worden te hebben verzwegen, de verzuimen, overtredingen of wanbedrijven, door hunne onderhoorigen begaan, zullen naar gelang van omstandigheden gestraft worden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Art: 53H).

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Art. 63. Niemand, wie hij ook zijn moge, zal eenig onderofficier of schutter mogen verhinderen, om de op hem rustende verpligtingen te volbrengen, en wie hiervan zal worden overtuigd, zal door den krijgsraad aan den Resident worden bekend gemaakt en voorziening worden verzocht, ten ware dat de aangeklaagde de voorschreven verhindering als lid der schutterij in de schutterlijke dienst had te weeg gebragt, als wanneer hij deswege voor den krijgsraad zal te regt staan.

Art. 64. Zij die, in dienst zijnde, den last ontvangen, een lid der schutterij te arresteren, en zulks weigeren, gelijk mede zij, die eenen gearresteerden zoeken te ontweldigen, zullen als medepligtigen aan de daad van den gearresteerden beschouwd en behandeld worden; ingeval deze laatsten niet tot de schutterij behooren, zullen zij aan den Resident worden kenbaar gemaakt, met verzoek om voorziening.

Art. 65. Leden der schutterij die zich bezwaard achten over ontvangen bevelen of aan hen opgelegde straffen, zullen gehouden zijn, zich daaraan te onderwerpen, en kunnen na de uitvoering der bevelen of na ondergane straffen, zich door de gewone tusschenkomst van hunne chefs, met hunne bezwaren wenden tot de hoogere autoriteit.

In het algemeen zullen de leden der schutterij, hunne bezwaren of verzoeken, de dienst bij de schutterij betreffende, moeten indienen aan den kommandant der kompagnie of van het bataillon, naar gelang van hunnen rang of hunne positie, welke dezelve alsdan met zijne consideratien en advies aan de competente autoriteit zal inzenden. Alleen wanneer zij zich over hunne onmiddelijke chefs te beklagen hebben, zullen zij zich, met voorbijgang van dezen, tot de opvolgende hoogere autoriteit kunnen wenden.

Art. 66. De leden der schutterij die tot onderofficieren of korporaals benoemd worden, zijn verpligt die betrekking aantenemen; zullende diegene, welke zich daartegen verzet, gestraft worden met arrest of boete, naar gelang van omstandigheden, blijvende niettemin aan den nieuwbenoemden vrijgelaten, om bijaldien hij vermeenen mogt, redenen te hebben om van deze benoeming te worden vrijgesteld, dezelve aan den kommandant der schutterij schriftelijk intedienen en zijne vrijstelling te verzoeken. Dit verzoek zal door den kommandant ter kennis van den krijgsraad worden gebragt, aan welken de bevoegdheid wordt toegekend, om daarin zonder hooger beroep, te beslissen, doch zullen zoodanige verzoeken niet dan om zeer dringende en buitengewone redenen mogen worden toegestaan.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Art. 67. Eenig onderofficier of schutter, door ziekte of ongesteldheid, verhinderd wordende eenige schutterlijke diensten te verrigten of de exercitien bijtewonen, zal de officier van gezondheid van het bataillon, op bekomen uitnoodiging, zich naar de woning van den onderofficier of schutter begeven, zich van zijne ongesteldheid overtuigen, en daarvan het vereischt certificaat verleenen.

Indien echter een zoodanig onderofficier of schutter mogt worden bevonden den officier van gezondheid buiten noodzakelijkheid te hebben doen roepen, zal hij daarvoor naar omstandigheden gestraft worden.

Art. 68. De officieren van gezondheid zullen, bij het verleenen dezer certificaten, de meeste omzigtigheid en naauwkeurigheid moeten in acht nemen, ten einde door hen niet ligtvaardiglijk worde toegegeven, aan voorgewende ziekten of ongesteldheden; zullende zij, in een tegengesteld geval, tot verantwoording voor den krijgsraad geroepen en, naar gelang van omstandigheden, gestraft worden.

Art. 69. Wanneer een lid der schutterij aftreedt of ontslagen wordt, zal hij, vóór zijn ontslag, indien hij officier is, de op hem rustende verantwoording behoorlijk overgeven, en, indien hij onderofficier of schutter is, zijne wapenrusting, equipement- en kleedingstukken, in zoo ver deze laatste uit de contributie-kas zijn bekostigd, bij den kompagnies kommandant inleveren; zullende hem bevorens geen bewijs van ontslag worden uitgereikt, of door de Residenten, zonder die certificaten, geene passen mogen worden verleend. Bij overlijden zullen de gedachte goederen, in behoorlijke orde, binnen veertien dagen moeten worden ingeleverd; zullende bij gebreke van dien, de erven in regten vervolgd worden.

Vijfde Hoofdstuk.

Krijgsraad en Regtspleging bij denzelven, en Raad van Administratie.

Art. 70. Er zal bij ieder korps schutterij een krijgsraad bestaan, belast met de indeeling, vrijstelling en den aanslag in de contributie, alsmede in het bijzonder, met de handhaving der krijgstucht en het opleggen van straffen en boeten.

In de steden *Batavia*, *Samarang* en *Soerabaija* zal, behalve de krijgsraad, nog een raad van administratie worden opgerigt, alleenlijk belast met de geldelijke administratie der schutterijen in die gemeenten.

Art. 71. De krijgsraden zullen zijn zamengesteld uit den

PERPUSTAKAAN NASIONAL

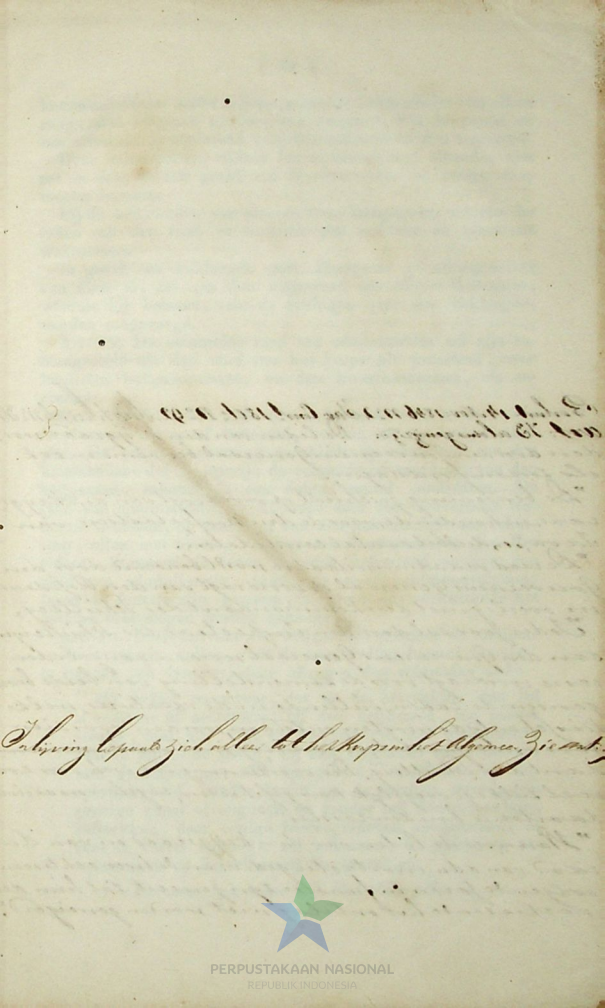

Besluit 14 Nov. 1816 N:o 2 Sing. Comt. 1816 N:o 92. Staatsb. 1816 N:o 36. art. 73 als nog gevolgd.

"De leden van den krijgsraad worden door den Gouverneur Generaal benoemd en ook als zoodanig ontslagen.

"De benoeming geschiedt op voordragt van den krijgsraad, inhoudende, voor de drie hoofdplaatsen van Java, een dubbel aantal candidaten.

"De raad van administratie wordt benoemd door den Gouverneur Generaal op voordragt van den Resident, in overleg met den kommandant der Schutterij.

"Jeder jaar zal door den Inspecteur der Schutterijen aan den Gouverneur Generaal worden aangeboden eene voordragt voor de zamenstelling van beide bovengenoemde raden; zullende in de vacatures, welke tusschentijds mogten ontstaan, worden voorzien door den resident, in overleg met den kommandant der Schutterij. Die voorziening zal zich, voor zoo veel zulks gevoeglijk kan geschieden, regelen naar eenen daartoe te houden rooster.

"Wanneer de leden van den krijgsraad en van den raad van administratie gedurende beide achtereenvolgende jaren in functie zijn geweest, zal hun des verkiezende het ontslag niet worden geweigerd."

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

kommandant der schutterij als president, een officier van elken rang, een sergeant-majoor, een sergeant, een korporaal en een schutter, geadsisteerd door den auditeur en den secretaris.

Deze leden zullen, tijdens hunne benoeming, elkander niet tot in den derden graad van bloedverwant- of zwagerschap mogen bestaan.

Bij de krijgsraden van slechts ééne kompagnie, zal een der leden van den raad de functien van auditeur en secretaris waarnemen.

In geval een beklaagde geen Europeaan of afstammeling van dien is, zal aan den krijgsraad een officier der natie, waartoe hij behoort, voor de zittingen over den beklaagde, worden toegevoegd.

Art. 72. De voormelde raad van administratie zal zijn zamengesteld uit den chef van het korps als president, twee kapiteins kommissarissen, en den kwartiermeester, als secretaris.

Art. 73. De leden van den krijgsraad worden door den Gouverneur Generaal benoemd, en ook als zoodanig ontslagen. De eerste benoeming geschiedt op voordragt van den kommandant der schutterij, de volgende op voordragt van den krijgsraad, inhoudende een dubbel aantal candidaten. De raad van administratie wordt mede door den Gouverneur Generaal benoemd, op voordragt van den kommandant der schutterij, alles met overleg en door tusschenkomst van den Resident. Wanneer de leden van den krijgsraad en van den raad van administratie, gedurende twee achtereenvolgende jaren in functie zijn geweest, zal hun des verkiezende het ontslag niet mogen worden geweigerd.

Art. 74. De leden van den krijgsraad, alsmede de auditeur en de secretaris, zullen, vóór de aanvaarding hunner functien, in handen van den President afleggen den volgenden eed:

»Ik beloof en zweer, dat ik de betrekking van lid »(auditeur of secretaris) bij den krijgsraad, ter goeder »trouw, met alle vlijt en naarstigheid zal waarnemen; »dat ik mij in de zaken, bij den krijgsraad voorkomende, »zal gedragen met alle opregtheid, eerlijkheid en on»partijdigheid, zonder daarin aan de partijen toetedragen »eenige gunst of ongunst, en zonder mij daarvan te laten »aftrekken, door eenige beweegredenen hoegenaamd, en »dat ik voorts stiptelijk zal nakomen, de wetten en re»glementen op de schutterij uitgevaardigd.

»*Zoo waarlyk helpe mij God Almagtig.*"

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Art. 75. De leden van den krijgsraad zullen altoos in volle uniform ter vergadering komen; gelijk ook de gedaagden, voor zoo veel zij leden der schutterij zijn, gehouden zullen wezen in volle montering te verschijnen.

Art. 76. De auditeur, door den kommandant van het korps of wel uit zich zelve kennis bekomende van eenig pligtverzuim of wangedrag, hetgeen niet reeds door den kommandant van het korps of onder zijne approbatie bestraft is geworden, zal, daartoe termen vindende, de nalatigen of overtreders voor den krijgsraad doen te regt staan; vermeent de auditeur daarentegen, dat voor zoodanige vervolging geene termen bestaan, zal hij met opgave der redenen, daarvan schriftelijk kennis geven aan den kommandant van het korps.

Art. 77. De aangeklaagden zullen schriftelijk van den auditeur kennis erlangen, van den dag en het uur, waarop zij voor den krijgsraad moeten komen, ten einde gehoord te worden en zich te verdedigen.

Indien zij niet verschijnen op den tijd bij de oproeping bepaald, welke niet korter dan na twee volle dagen mag worden gesteld, zullen zij bij verstek gevonnisd kunnen worden.

Art. 78. Leden der schutterij, die voor den krijgsraad opgeroepen zijnde, om getuigenis der waarheid afteleggen, zonder wettige redenen niet verschijnen op den bepaalden tijd, welke dezelfde moet zijn als in het vorig artikel is vermeld, zullen, voor de eerste maal, door den raad verwezen worden tot geldboeten; voor de tweede maal aan de oproeping niet voldoende, zullen zij door den bode van den raad, op een schriftelijk bevel van mededeling van den auditeur, voor den raad worden gebragt, onverminderd de toepassing van dezelfde boete voor de tweede maal, welke echter de som van *f* 10 niet zal mogen te boven gaan.

Indien de opgeroepenen geene leden der schutterij zijn, zullen zij, door tusschenkomst van het plaatselijk bestuur, en ingeval zij militair zijn, door tusschenkomst van den plaatselijken kommandant, gerequireerd worden.

Art. 79. Ingeval van verzuimen, overtredingen of wanbedrijven, waarop geldboeten, huis- of provoost arrest gesteld zijn, zal de auditeur de zaak, na dezelve, voor zoo veel noodig, voorloopig te hebben onderzocht, brengen voor den krijgsraad, om *de plano* te worden afgedaan, op deszelfs mondelinge aanklagt en strafvordering, of voordragt tot vrijspraak, en zal, na dat bij wijze van publieke teregtzitting, des noodig, getuigen gehoord zijn, en de beklaagde zijn wederzeggen zal hebben gehad, de krijgsraad den schuldig

PERPUSTAKAAN NASIONAL

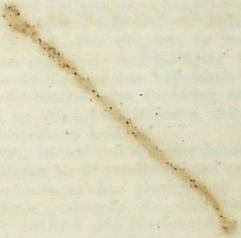

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

bevondene zoodanige straf opleggen, als dezelve zal vermeenen overeenkomstig de in het reglement vermelde strafbepalingen te behooren, dan wel den aangeklaagde vrijspreken van de hem ten laste gelegde beschuldiging.

Art. 80. Ingeval van overtredingen of wanbedrijven, welke de auditeur, na overleg met den kommandant van het korps, vermeent de straffen van degradatie of cassatie ten gevolge te kunnen hebben, en in het algemeen in zaken van zwaren of gewigtigen aard, verzoekt de auditeur aan den krijgsraad, officieren kommissarissen uit deszelfs midden te benoemen, aan welk verzoek de krijgsraad binnen de eerstvolgende 24 uren (zon- en feestdagen hieronder niet gerekend) zal voldoen.

Art. 81. Binnen den tijd van tien dagen, of zoo veel korter doenlijk, zal de auditeur ten overstaan van genoemde kommissarissen, de zaak onderzoeken, en na door de getuigen, zoo wel die van wege het officie, als die van de zijde des beschuldigden, derzelver verklaringen, des noods onder eede, te hebben doen afleggen, en na den beklaagde op de tegen hem ingebragte beschuldiging te hebben gehoord, in de eerste zitting van den krijgsraad, zijne schriftelijke gemotiveerde conclusie en vordering tot oplegging van straf, dan wel tot vrijspraak, indienen, met al de stukken welke daarop betrekking hebben.

Art. 82. Indien zulks noodig bevonden wordt, zullen de beschuldigden en de getuigen onderling worden geconfronteerd.

De verklaringen der getuigen en de verhooren van den beschuldigde, alsmede de confrontatien zullen, wanneer door den auditeur een beschreven proces ingevolge art. 81 moet worden gevoerd, door den secretaris bij den krijgsraad, met alle naauwkeurigheid opgeteekend, daarna aan den beschuldigde voorgelezen en door hem onderteekend worden; bij weigering of onkunde in het schrijven van den beschuldigde, wordt daarvan behoorlijk aanteekening gehouden, onder de verklaring of het verhoor.

Art. 83. De conclusie moet bevatten: een kort, eenvoudig, doch duidelijk verhaal van het voorval, zoo als zulks uit de processtukken blijkt te hebben plaats gevonden, vergezeld van een betoog van des beklaagdens schuld of onschuld, en aanhaling der wettelijke bepalingen, op grond van dewelke, straf of absolutie gevorderd wordt.

Art. 84. Tot welke conclusie de auditeur ook komen moge, hetzij van schuld, hetzij van onschuld of absolutie der instantie, zal hij steeds daarachter voegen, de clausule: »of

PERPUSTAKAAN NASIONAL

»dat door den krijgsraad zoodanig anders zal worden gevon-»nisd, als dezelve in goede justitie zal vermeenen te behooren."

Art. 85. De krijgsraad zal, na al de stukken van het proces in ééne en dezelfde zitting te hebben doen voorlezen, daartoe termen vindende, afschrift der conclusie van den auditeur stellen in handen van den beklaagde, en hem den dag doen beteekenen, wanneer de zaak ter afdoening voor den krijgsraad in het openbaar dienen zal.

De beschuldigde of wel zijn verdediger zal alsdan de vrijheid hebben te antwoorden op de uitgebragte conclusie, waarop de auditeur, des verkiezende, zijn wederzeggen zal hebben, met dien verstande nogtans, dat de beschuldigde altijd het laatst het woord zal voeren.

Art. 86. Na den afloop der debatten, en na dat de beklaagde en het publiek verwijderd zullen zijn, zal de president de zaak zoo veel mogelijk nader toelichten, en met de leden van den krijgsraad daarover onderling delibereren, ten einde de schuld of onschuld van den beklaagde, in deszelfs verlichtende of verzwarende omstandigheden duidelijk te kennen en te waarderen; en zal daarna bij hoofdelijke stemming worden overgegaan, tot de absolutie of condemnatie van den beklaagde, en naar den uitslag daarvan, het vonnis worden opgemaakt. Deze stemming zal altijd beginnen met het minste in rang zijnde lid, en bij staking der stemmen, zal de uitspraak in het voordeel van den beklaagde worden opgemaakt.

Art. 87. Zoo wel in de conclusie van den auditeur als in het vonnis, zal regt gevorderd en gedaan worden van wege en in naam des Konings.

Art. 88. Ingeval van veroordeeling tot andere straffen dan tot geldboeten, zal tevens daarbij gevoegd worden eene condemnatie in de kosten, welke dadelijk bij het opmaken van het vonnis zullen moeten worden getaxeerd.

Uit deze gelden zullen worden goedgemaakt de kosten van dagvaarding, wagenvracht, sluit en ontsluit gelden enz., aan den bode en provoost gewelddiger toekomende.

Art. 89. Tot het vellen van een vonnis, zullen ten minste *vijf* leden van den krijgsraad moeten tegenwoordig wezen; een lid van den krijgsraad persoonlijk in eene zaak betrokken zijnde, zal daarover niet als regter mogen oordeelen, evenmin de leden, die tot den derden graad aan den beschuldigde verwantschapt zijn.

Geene leden van den krijgsraad zullen zich aan de zittingen van denzelven kunnen onttrekken, dan alleen uit hoofde

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Besluit 3 April 1843 N: 3, De Kommandant van het Korps Gendarmerie is naargelang van het bepaalde bij art: 89 alleen verplicht zich van de stemming te onthouden en van de deelneming aan de beoordeeling eener zaake, waarin hij persoonlijk belang heeft, of door genaamte in zaken met den Dienst en met den Chef van het Korps betreffende.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

van ziekte, en zullen, indien zij door afwezigheid van de plaats of om andere redenen, daarvan wenschen te worden vrijgesteld, ten minste 48 uren te voren hiertoe verzoek aan den president doen.

Art. 90. Een lid van den krijgsraad zal zich echter, om gewigtige redenen, mogen recuseren, gelijk het mede aan den beklaagde zal vrijstaan, het weeren van een lid, in het onderzoek en de behandeling zijner zaak te verzoeken; zullende de aannemelijkheid der reden in beide gevallen, door den krijgsraad worden beoordeeld, en het verzoek, naar bevind van zaken, toegestaan of verworpen worden.

Art. 91. Wanneer een lid der schutterij voor den krijgsraad moet teregtstaan, en in denzelven leden zitting hebben, welke in eenen minderen rang met den beschuldigden, bij ééne en dezelfde kompagnie dienen, zullen dezelve door andere, daartoe, voor zoodanig geval, door den krijgsraad dadelijk te benoemen leden, vervangen worden, immers voor zoo verre het aantal der overblijvende leden, ingevolge het bij art. 89 bepaalde, niet zoude kunnen regt spreken.

Art. 92. De vonnissen van den krijgsraad zullen dadelijk ter executie worden gelegd; aan den veroordeelden zal een afschrift van het vonnis worden ter hand gesteld.

De veroordeelde leden van de schutterij, aan welke het provoost arrest is opgelegd, moeten, bij weigering om zich aan dat arrest te onderwerpen, naar de provoost worden overgebragt, door den bode van den krijgsraad, op een schriftelijk bevel van overbrenging door den auditeur aftegeven, des noods geassisteerd door de daartoe bevoegde magt.

De bode zal zich nogtans tot het arresteren der veroordeelden niet vermogen te begeven aan derzelver bureaux of werkplaatsen.

Art. 93. De dagvaardingen en andere acten van vervolging, aan de leden der schutterij door den krijgsraad uitgevaardigd, de vonnissen daarop volgende, alsmede alle andere schrifturen, hetzij door den krijgsraad, hetzij door de leden der schutterij gebezigd wordende, zullen vrij zijn van zegel.

Art. 94. Het vonnis zal in het openbaar door den President, met luider stemme, in de zitting van den krijgsraad worden voorgelezen.

Gearresteerd bij besluit van den Gouverneur Generaal van Nederlandsch Indië, de dato 9 Junij 1838 no. 33.

Mij bekend.

De Adjunct Secretaris van het Gouvernement,

SCHAAP.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Bijlage van het reglement voor de schutterijen op Java, *gearresteerd bij besluit van den Gouverneur Generaal, de dato 9 Junij 1838, no. 33.*

REGLEMENT *op het visiteren van manschappen, of zij al of niet tot de militaire dienst geschikt zijn.*

De gebreken, welke degenen die er mede behebt zijn, voor de militaire dienst ongeschikt maken, zijn de navolgende:

Eerste Afdeeling.

Gebreken, door welke men voor de dienst volstrekt buiten staat is:

1°. Ontbering van het gezigt. Men zal het toeval behooren optegeven, hetwelk dit gebrek heeft veroorzaakt, of de ziekte, welke hetzelve onderhoudt, als oog-ontsteking, verwonding, enz.

2°. Het geheel verlies van den neus, vooral wanneer dit een zeer afschuwelijk aanzien geeft, en de ademhaling daardoor moeijelijk is.

3°. Ontbering van de stem en het spraakvermogen, en volslagen doofheid.

4°. Groote en ongeneesbare krop- en klier-gezwellen, welke de ademhaling doorgaans hinderen.

5°. Verlies van een arm, been, voet of hand, ook de onherstelbare verstijving van een dezer leden.

6°. Gezwellen aan de voornaamste takken der slagaderen.

7°. Kromgebogene lange beenderen of uitwassen, ten gevolge van engelsche ziekte aan de beenderen, in die mate, dat de beweging der ledematen daardoor klaarblijkelijk verhinderd wordt.

8°. Het mank gaan, mits ten volle consterende van welke oorzaak het oorspronkelijk moge zijn, voorts ook eene aanmerkelijke en blijvende inkorting van de buig- of uitstrekspieren van eenig lid, gelijk ook derzelver verlamming, of een onveranderlijke staat van verslapping, welke de vrije beweging der ledematen verhindert.

9°. De staat van vermagering en gedecideerde uitputting van het geheele ligchaam of van eenig deel, gekarakteriseerd door teekenen van tering.

10°. Het verlies van het mannelijk lid, of van de testikels.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Tweede Afdeeling.

Gebreken of ziekten, welke een volstrekt of betrekkelijk onvermogen tot de dienst daarstellen, welker karakter, hoewel ook tot zware belangrijke gebreken, nogtans minder tastbaar is, dan in de voorgaande afdeeling, en welker kennis en beoordeeling eene meer grondige oplettendheid vereischen.

1°. Groote beleedigingen van den hoofdschedel (cranium), voortkomende uit groote wonden, door persing of indrukking der beenderen, derzelver uitbotting of verlies, alzoo hieruit somtijds de navolgende toevallen ontspruiten, en meestal vele derzelve te zamen, als:

Beroering der verstandelijke vermogens, suiseling, doofheid, slaperigheid, zenuwachtige of spasmodische toevallen, dikwijls verzeld met hardnekkige pijn in het hoofd.

2°. Het verlies van het regter-oog, of van het gebruik van hetzelve.

3°. De ongeneeslijke tranenfistel, chronische en menigvuldig terugkeerende oogontstekingen, als ook de tot eene hebbelijkheid geworden ziekte der oogleden en traanwegen, en vlakken op het doorschijnend hoornvlies, wanneer zij zulk eene hoogte bereikt hebben, dat zij het zien hinderlijk zijn.

4°. Zwakheid van het gezigt, aanhoudende gebreken van hetzelve, welke de voor de militaire dienst zoo noodige onderscheiding der voorwerpen, op eenen zekeren afstand, verhinderen, b. v. het gebrek van bijziende te zijn (myopia), de schemering der oogen (nyctalopia), enz.; het scheelzien verhindert de militaire dienst niet.

Myopes (degenen die bijziende zijn) die zich om eenigermate duidelijk te zien, moeten bedienen van eenen bril (bij geaccrediteerde brillemakers onder no. 10 bekend), zijn buiten staat, gelijk ook presbytae (verziende), welke eenen bril moeten gebruiken van deun brandpunt.

5°. De mismaaktheid van den neus, vooral als dezelve de ademhaling moeijelijk maakt, de kwaadaardige neuszweer (ozoena) en ieder hardnekkige zweer in de neusholte en het verhemelte, de beenzweer in deze deelen en de slijmpropgezwellen (polypi), indien dezelve ongeneeslijk worden geoordeeld.

6°. Een ongeneeslijk stinkende adem, stinkende uitvloeisels uit de ooren, en eene dergelijke uitwaseming, zoodra deze gebreken ongeneeslijk zijn.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Hiertoe behoort mede een zeer sterk stinkend en hebbelijk voetzweet, kenbaar uit zekere roosachtige ontsteking der voetzool.

7°. Het verlies van de snijtanden der opper- en onderkaak te zamen, pijpzweren in de holten der kaakbeenderen, ongeneeslijke wangestalte in het een of ander van deze beenderen, hetzij door verlies van zelfstandigheid, of door een ander toeval veroorzaakt, waardoor het afbijten der patronen, het kaauwen der spijzen, of het gebruik van de spraak belemmerd wordt.

8°. Ongeneeslijke speeksel-fistels en onbewegelijkheid van de onderkaak en ook van het hoofd (caput-obstipum).

9°. Bezwaarlijk neerslikken, vooral als hetzelve, of uit eene verlamming van den slokdarm, of van het een of ander ongeneeslijk gebrek der deelen, die functie verrigtende, ontstaat.

10°. De aanhoudende en wel bewezene gebreken van het gehoor en van de stem, zoodra dezelve van dien aard zijn, dat zij als hinderlijk tot de militaire dienst kunnen worden beschouwd, het stotteren, zoodra hetzelve zoo sterk is, dat de zekerheid van eenen post daardoor zoude kunnen worden gecompromitteerd.

11°. Scrophuleuse gezwellen en zweren. Meest vindt men dezelve verbonden met opgezette klieren (cachexia).

12°. Gebogchelden, alsmede degenen, welke eene kromme ruggegraat hebben.

Ook wangestalte van het borstbeen, aangeboren of door toeval ontstaan, of groote breede likteekens op hetzelve, indien de ademhaling daardoor klaarblijkelijk moeijelijk gemaakt, of het dragen van den ransel en patroontasch gehinderd wordt.

13°. De tering (phtysis) in alle hare graden, de bewezene kortborstigheid (asthma), alsmede het bloedspuwen (haemoptysis), verder hoogstwaarschijnlijke moeijelijkheden in den omloop van het bloed, bijzonder eene zeer uitgebreide of tegennatuurlijk sterke pulsatie, ten allen tijde aanhoudende of habitueel zijnde.

14°. Breuken (herniæ), welke niet of zeer bezwaarlijk door eenen band kunnen worden teruggehouden, alsmede anus artificialis.

15°. De steen, het graveel, onwillekeurige afloop van de pis, of veelvuldige opstoppingen van dezelve, zoo als verder alle zware ziekten en gebreken van de piswegen, fistels aan deze deelen enz., hetzij dat dezelve als ongenees-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

lijk worden beschouwd, of dat zij de aanhoudende hulp van den genees- en heelkundige verderen.

16°. Een in den annulus abdominalis teruggehouden testikel, vooral als dezelve pijnlijk is, de vleeschbreuk (sarcocele) en gebreken van den zaadstreng (funiculus spermaticus), voor zoo verre zij voor ongeneeslijk worden gehouden.

17°. Zwerende aambeijen of takken, ongeneeslijke aarsfistels, hevige en periodieke vloeijingen van de aambeijen, bloedontlastingen uit het darmkanaal, onwillekeurige afgang der drekstoffen, vooral uitzakking van den endeldarm (prolapsus ani), of ook tegennatuurlijke vernaauwing van denzelven, ten gevolge van gedane operatien enz.

18°. Het verlies van een der duimen, van een kootje van een der wijsvingers, of het verlies van eenen of meerdere vingers of teenen, alsmede de onherstelbaar verloren beweging van een dezer deelen, verkortingen of misvorming van armen of beenen, ten gevolge van arm- of beenbreuken.

19°. Onherstelbare wangestalte van handen of voeten of andere deelen, waardoor het marcheren of behandelen der wapens wordt bezwaarlijk of onmogelijk gemaakt.

20°. Groote en uitgebreide aderspatten (varices) en habituele zwelling der voeten en beenen.

21°. Kankergezwellen, kankerzweren, verouderde zweren van eene kwaadaardige gesteldheid en welke als ongeneeslijk kunnen beschouwd worden.

22°. Groote en verouderde likteekens, vooral als zij, door hare vasthechting, de beweging van een der ledematen hinderen en met verlies van zelfstandigheid zijn vergezeld geweest.

23°. Zware beenziekten, zoo als groote been-uitwassen of beenknobbels (exostosis), complete stijfheid der gewrichten (anchylosis), beenzweer (caries, necrosis), de winddoorn (spina ventosa), gezwellen van het beenvlies, zoodra daardoor de vrije beweging van het deel wordt belemmerd.

24°. Huidziekten, als zij besmettelijk, verouderd, erfelijk en hardnekkig te genezen zijn, zoo als: hoofdzeer (tinea capitis) en verdere kwaadaardige huidziekten (herpes).

25°. Een volmaakt bleekzuchtige staat van het ligchaam (cachexia), ongeneeslijke scorbut en waterzucht.

26°. Groote zwakte en vermagering, te groote of te kleine gestalte, vooral in het eerste geval, als de persoon, zoo als men zegt, buiten zijne krachten gegroeid is.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI.

27°. Het podagra en de heupjicht, verouderde jicht en rheumatieke pijnen, welke de vrije beweging der ledematen verhinderen.

28°. Vallende ziekte (epilepsia), wel geconstateerd stuipen (convulsiones), onwillekeurig beven van het ligchaam, of van een gedeelte van hetzelve, complete of gedeeltelijke verlamming, verstandeloosheid, razernij of onnoozelheid.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

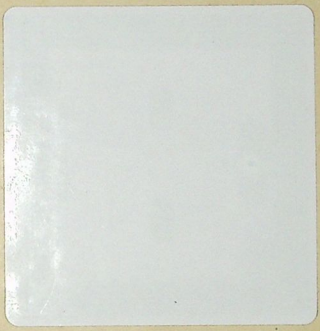

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

